

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIK

Ref: B.02.1.HM.0.DEİ.02.00/500/

Ankara, 2 Nisan 2004

Sn. Anne Krueger
Başkan Vekili
Uluslararası Para Fonu
Washington, D.C., 20431
A.B.D.

Sayın Bayan Krueger:

1. **Ekonomimiz, IMF destekli programımız kapsamında başarılı makroekonomik yönetimin sergilendiği bir yılın ardından son neslin gördüğü en güçlü konuma gelmiştir.** Yıllık enflasyon iki yıl üst üste hedefin altında kalmak suretiyle geçtiğimiz sene yüzde 18,5'e geriledikten sonra, bu yılın ilk aylarında daha da düşmüştür. 2003 yılında, ekonomi yüzde 5'lik büyüme projeksiyonunun üzerinde performans göstererek yaklaşık yüzde 6 seviyesinde büyüme kaydetmiştir. Güçlü toparlanmanın üçüncü yılında da mevcut temel göstergeler süregiden kuvvetli bir performansa işaret etmektedir. Gösterge niteliğindeki tahvil faizi geçen yılki seviyesinin yarısı olan yaklaşık yüzde 20'ye gerilemiş olup mali piyasalar olumlu seyrini sürdürmektedir.

2. **2003 yılındaki kazanımların daha da ileriye götürülmesi amacıyla ekonomik reform gündemi derinleştirilmekte ve geliştirilmektedir.** Bu çerçevede, etkileyici sonuçlar veren makroekonomik politikaların sürdürülmesinin yanı sıra, 2004 yılına ilişkin olarak kapsamlı bir yapısal reform takvimi oluşturulmuştur (Ek A). Bu reformlar Avrupa Birliği standartlarına yaklaşmaya ilişkin güçlü taahhüdümüz doğrultusunda şekillenmektedir. Bu mektupta ayrıntıları yer alan reformlarla kamu hesaplarının daha sürdürülebilir orta-vadeli bir temele oturtulması, bankacılık sektörünün uluslararası en iyi uygulamalarla daha uyumlu hale getirilmesi ve özel sektörün gelişimi ile özel sektör yatırımlarının önünün açılması amaçlanmaktadır.

3. **Son politika uygulamalarına ilişkin olarak, birtakım gecikmeler olmasına rağmen program kapsamında olumlu ilerlemeler kaydedilmeye devam edilmiştir.**

- Program kapsamındaki **kamu maliyesi ve para politikasına ilişkin hedefler** büyük ölçüde tutturulmuştur. 2003 yılında toplam kamu sektörü faiz-dışı fazlası GSMH'nin yüzde 6'sının üzerinde bir seviyede gerçekleştirilmiştir. Bu oran, Türkiye'de bugüne kadar gerçekleştirilmiş en yüksek oran olup 2002 yılındaki gerçekleşmenin GSMH'nin yüzde 2'si kadar üzerindedir. Aralık sonuna ilişkin tüm parasal performans kriterleri ve gösterge niteliğindeki hedefler tutturulmuştur.

- **Yapısal** alanda sosyal güvenlik reformuna ilişkin olarak planlanan reformların mali etkilerini konu alan bir değerlendirme yapılmıştır (böylece Aralık sonuna ilişkin bir yapısal kriter yerine getirilmiştir). KİT'lerdeki atıl istihdamın ortadan kaldırılmasına ilişkin 2003 sonu performans kriteri yerine getirilememiş olmakla birlikte - performans kriteri tanımını dışındaki kadrolar da dahil- kadro sayısındaki *toplam* azalma ile hedef oldukça aşılmıştır.
- Yasal düzenlemelere ilişkin gündemin oldukça yoğun olması sebebiyle memurlar ve kamu yöneticileri için ahlaki görev ve uygulama esaslarının oluşturulması, KİT yönetimi ve mahkeme öncesi uzlaşma yöntemiyle iflasa gidilmesi sürecine ilişkin hükümleri de kapsayan yasa ve ilgili düzenlemelerde gecikilmiştir (tümü Aralık ayına ilişkin yapısal kriterler). Memurlar ve kamu yöneticileri için ahlaki görev ve uygulama esaslarının oluşturulmasına ilişkin yasal düzenleme TBMM'ye sunulmuş olup, söz konusu düzenlemenin kısa bir süre içerisinde yasalaşması beklenmektedir. İcra ve İflas Kanunu'nda değişiklik yapan yasal düzenleme Şubat ayı içerisinde TBMM tarafından kabul edilmiş olup, ilgili yönetmeliklerin kısa süre içerisinde uygulamaya konması beklenmektedir. Ayrıca, kamu alacakları için yeni bir af yapılmasından kaçınılmış, böylece sürekli bir performans kriteri yerine getirilmiştir.

4. **Ayrıca bu gözden geçirme için bir çok önkoşul yerine getirilerek programın kazandığı ivmeyi korumak üzere kararlı adımların atılacağına ilişkin taahhüdümüz ortaya konmuştur.** Bu yıla ilişkin olarak GSMH'nin yüzde 6,5'i düzeyindeki faiz dışı fazla hedefine ulaşmayı teminen telafi edici tedbirler alınmıştır. En iyi uluslararası uygulamalar ile uyumlu olarak serbest bölgeleri aşamalı bir şekilde ihracat işleme merkezlerine dönüştüren ve düşük gelirli bölgelerde istihdam yaratılmasına yönelik bölgesel teşvikler sağlanmasını hedefleyen Doğrudan Vergi Reformu ikinci paketine ilişkin yasal düzenleme de TBMM'den geçmiştir. Bankacılık alanında Pamukbank'ın Halk Bankası ile entegre edilmesi suretiyle çözüme kavuşturulması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, İmar Bankası olayına ilişkin inceleme ve değerlendirme çalışmaları çok yakın bir zamanda başlatılacaktır.

5. **Bu olumlu gelişmeler ışığında, Stand-By Düzenlemesi kapsamındaki Yedinci Gözden Geçirme'nin tamamlanması talep olunmaktadır.** Geçtiğimiz yıl program kapsamında takip edilen KİT'lere ilişkin faiz dışı fazla hedefinin biraz altında kalınmış olmakla birlikte, konsolide bütçe faiz dışı fazlası GSMH'nin yüzde 5'inin üzerinde gerçekleşerek hedefi aşmıştır. Toplam kamu sektörü dengesi ise gösterge niteliğindeki hedeften daha iyi bir düzeyde gerçekleşmiştir. 2004 yılı kamu maliyesi hedeflerine ulaşılmasını güvence altına alacak telafi edici mali tedbirler göz önünde bulundurularak, toplam kamu sektörü faiz dışı fazlasına ilişkin 2004 yılı Mart ayı sonu performans kriteri gerçekleşmeleri belli olmadığından, söz konusu performans kriterinin bu gözden geçirme için uygulanmaması talep edilmektedir. Enflasyonun düşürülmesinde gösterilen güçlü performans ile buna bağlı olarak artan para talebi doğrultusunda, para tabanına ilişkin Mart ayı sonu performans kriteri yerine getirilememiş olduğundan bu performans kriterinin uygulanmaması talep edilmektedir. Yılın geri kalan bölümüne ilişkin para tabanı hedefleri para talebinde bugüne kadar yaşanan gelişmeleri yansıtabilecek şekilde yukarı doğru revize edilmektedir. KİT'lerdeki toplam atıl kadroların azaltılmasına ilişkin güçlü uygulama dikkate alınarak,

KİT'lerdeki atıl istihdamın giderilmesine ilişkin 2003 yılı Aralık ayı sonu performans kriteri yerine getirilemediğinden anılan kriterin uygulanmaması talep edilmektedir.

6. **Ayrıca kalan kaynak kullanımlarının yeni bir takvime bağlanması talep edilmektedir.** Stand-By düzenlemesinin sona ermesine kadarki zaman dilimi dikkate alınarak kalan gözden geçirme sayısının dörtten üçe indirilmesi talep edilmektedir. Kalan kredi tutarı eşit bir şekilde dağıtılarak son test tarihinin 2004 yılı Aralık ayı sonu olarak belirlenmesi öngörülmektedir (Ek C). Bu durumda Stand-By düzenlemesi 3 Şubat 2005 tarihinde sona erecektir. Bu kapsamda oluşturulan kamu maliyesi ve para politikası programı Ek B'de yer almaktadır. Yeni takvim çerçevesinde zamanında izlemeye imkan vermek üzere faiz dışı fazlaya ilişkin olarak KİT'lerin hariç tutulduğu ilave bir performans kriteri oluşturulmuştur. Fon'la Stand-By Düzenlemesi kapsamında desteklenen politikaların uygulanmasında sağlanan gelişmelere ilişkin olarak ve bu politikalarda yapılabilecek herhangi bir değişiklikten önce, istişarelerde bulunulmaya devam edilecektir.

Makroekonomik Çerçeve

7. **2004 yılı için belirlenen makro ekonomik hedeflere ulaşılabacağına dair güvenimiz tamdır.** Daha düşük reel faiz oranları ve artan güvene bağlı olarak, büyümenin ana kaynaklarının özel tüketim ve yatırım harcamaları olacağı beklenmektedir. Etkileyici enflasyon performansından hareketle; sürdürülmekte olan ihtiyatlı makroekonomik politikaların, yıl sonunda yüzde 12'lik program hedeflerine ulaşarak, Türkiye'yi tek haneli enflasyona yaklaştıracağına inanılmaktadır. Ödemeler dengesinde ise, kuvvetli iç talep destekli ithalatın, ihracat ve turizm gelirlerindeki güçlü artışla dengelenmesi yoluyla cari işlemler açığının GSMH'ye oranının genel hatlarıyla değişmemesi ve piyasa güveni devam ettikçe net sermaye girişlerinin artması beklenmektedir. Net uluslararası rezerv pozisyonumuz korunacaktır.

Kamu Maliyesi

8. **GSMH'nın yüzde 6,5'i tutarındaki kamu sektörü faiz dışı fazla hedefi programın temel taşı olmaya devam etmektedir.** Toplumun düşük gelirli kesimi için duyulan kaygılar sebebiyle yapılmış olan asgari ücret ve emekli maaşlarındaki son artışlar ile 2003 yılı gelirlerinin beklenenin altında gerçekleşmesi, bu seneye ilişkin hedefe ulaşılması konusunda daha fazla gayret gösterilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, 2004 yılının kalan kısmında kamu maliyesine 7 katrilyon TL tutarında (GSMH'nın yüzde 1,7'si) katkıda bulunması beklenen mali tedbir paketi uygulamaya konmuştur. (Yedinci Gözden Geçirme için ön koşul). Söz konusu tedbirlerin bir çoğu sadece bu senenin hedefinin gerçekleştirilmesini sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda orta vadede kamu maliyesi dengelerini güvence altına alacak daimi nitelikte tedbirlerdir.

- Temel sosyal harcama programları korunurken, geçtiğimiz günlerde kabul edilen kanuni düzenleme ile **ihiyari harcamalarda** yüzde 13 kesinti yapılmış, yatırım teşvikleri azaltılmış ve böylece, 3,9 katrilyon TL (GSMH'nın yüzde 1'i) civarında tasarruf sağlanmıştır. Ayrıca, 2004 yılı içerisinde özel **gelirlerden** 0,5 katrilyon TL

daha (GSMH'nın yüzde 0,2'si) ilgili özel harcamalara tahsis edilmeyerek bütçeye gelir olarak kaydedilecektir. Harcama kesintilerini desteklemek amacıyla kamu kuruluşlarının birikmiş borçları yıl içerisinde dikkatle izlenecek ve artış tespit edilmesi halinde gecikmeden önlem alınacaktır. Temmuz ayında yapılacağı ilan edilmiş olan yüzde 10 oranındaki artış haricinde emekli maaşlarında bu yıl başka bir artış yapılması planlanmamaktadır.

- Petrol, tütün, alkol ve gazdan (LPG) alınan maktu vergiler 2,4 katrilyon TL (GSMH'nın yüzde 0,5'i) gelir yaratacak şekilde artırılmıştır. İleriye dönük olarak, KİT fiyatları ve maktu vergilerin yıl içerisinde bütçe tahminleri ile uyumlu olacak şekilde zamanında ayarlanması da sağlanacaktır (bkz. Ek A).

9. Ülkemizin kamu maliyesindeki iyileşen performansının sürdürülebilirliğini desteklemek amacıyla kapsamlı yapısal reform programına bağlı kalınacaktır. Söz konusu reformlar ağırlıklı olarak orta vadede harcamaları kontrol altına almak, vergi tabanını genişletmek ve kayıtdışı ekonomiyi küçültmek için tasarlanmıştır.

- Vergi tahsilatının **vergi idaresi reformu** vasıtasıyla iyileştirilmesi planlanmaktadır. Planlanan düzenleme, vergi idaresini Maliye Bakanlığı bünyesinde ve Başkanı'nın doğrudan Maliye Bakanına bağlı olduğu yarı özerk bir yapı haline getirecektir. En önemlisi, yeni birim fonksiyonel olarak yeniden örgütlenecek ve vergi politikası ise Maliye Bakanlığına devredilecektir. Ayrıca, bütün vergi daireleri yeni birime devredilecektir.

Vergi idaresine ilişkin kanun taslağı Mayıs sonuna kadar TBMM'ye sunulacak olup, söz konusu kanunun Temmuz ayı sonuna kadar TBMM'den geçmesi beklenmektedir (iki yeni yapısal kriter). Söz konusu reformların uygulanmasını takip edecek bir yönlendirme komitesi oluşturulmuştur. Bu komite, Nisan ayı sonuna kadar sorumluluk ve hedeflerin açık bir şekilde ayrılmasına imkan veren bir eylem planı hazırlayacaktır. Söz konusu komite, yeni yapı 2005 yılı Ocak ayında faaliyetine başlayana kadar, planın uygulanmasını koordine edecektir.

- Sosyal güvenlik açıkları, sistemin sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde ele alınacaktır. Öngörülen **sosyal güvenlik** reformlarının mali etkilerine ilişkin değerlendirmenin yanı sıra ilave tasarruf sağlayacak tedbirlerin belirlenmesine yönelik çalışma da güncellenmektedir. Emeklilik sistemine ilişkin olarak yapılan çalışmalar sistemin uzun vadede sürdürülebilir hale getirilmesini teminen, halen faaliyet gösteren üç emeklilik sisteminin kurumsal olarak reforme edilmesi ve sisteme ilişkin parametrelerin yeniden düzenlenmesini kapsayacaktır. 2004 yılı Haziran ayı sonuna kadar bir dizi kapsamlı reform alternatifleri geliştirilecek, ilgili simülasyonlar yapılarak sonuçları Bakanlar Kurulu'na sunulacaktır. Buradan hareketle önümüzdeki dönemde, emekli maaş artışlarında yeni sosyal güvenlik çerçevesi baz alınarak, kurallara dayalı bir yaklaşım izlenecektir.

- Genel sağlık sigortasının planlanan uygulamasına ilişkin olarak, sigortanın kapsamının genişlemesinden kaynaklanacak maliyetlerin telafi edilmesini öngören kendi içinde tutarlı ve uygulanabilir bir reform paketi 2004 yılı Temmuz ayı sonuna kadar hazırlanacaktır. Ayrıca, 2004 yılı Haziran ayı sonuna kadar prime esas ücret tabanı kaldırılacaktır. Sürdürülebilirlik hedefleri ile tutarlı sosyal güvenlik reformuna ilişkin kanun taslağının, reformun getireceği maliyetleri telafi edici önlemlere ilişkin ayrı bir yasal düzenleme ile beraber TBMM'ye sunulması 8. Gözden Geçirme sırasında yeni bir performans kriteri olarak belirlenecektir.
- Orta vadeli kamu maliyesi hedeflerinin daha güçlü bir temele dayandırılmasını teminen mali uyum çabalarımızın kalitesinin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'ndan **Kamu Harcama Gözden Geçirmesine** ilişkin bir teknik yardım talep edilmiştir. Harcamaların kısa vadede rasyonelleştirilmesine ilişkin bir ön çalışmanın 8. Gözden Geçirme'ye kadar tamamlanması sonrasında yılın ikinci yarısında daha kapsamlı bir değerlendirme yapılması beklenmektedir. Özellikle kısa dönemde tamamlanacak çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak ilk öneriler, 2005 yılı bütçesinden başlamak üzere bütçe hazırlama sürecinde yol gösterici olacaktır. Aynı zamanda, harcama kontrolünü iyileştirmek amacıyla, yedek ödenek kullanımını düzenleyen mevcut düzenlemeler sıkılaştırılmıştır.

10. Kamu maliyesi alanında devam eden bazı yapısal reformlar da gündemimizde yer almaktadır.

- KİT'lerdeki istihdamı sınırlamaya yönelik taahhüde bağlı kalınmaktadır. Geçtiğimiz yıl, atıl istihdamın azaltulmasından sonra, KİT'lerde işe alımların kesin bir şekilde sınırlı tutulması politikasına uyulacaktır. Her bir KİT'te, uzman kadrolara ilişkin sınırlı istisnalar haricinde, işten ayrılanların en fazla yüzde 10'u kadar işe alım yapılacaktır (yeni bir gösterge niteliğindeki hedef). Her bir KİT bazında işgücü izleme sistemi 2002 yılında yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu sistem, işe alım politikasına kesin bir şekilde uyulmasının sağlanmasına yardım etmek amacıyla kullanılacaktır.
- Kamu sektörü hesaplarının **şeffaflığının** daha da artırılması taahhüdüne bağlı kalınmaktadır. Bu amaçla, 1 Ocak 2005 tarihi itibariyle geçerli olacak ve bütçe dışındaki özel hesapların ve ödeneklerin kaldırılmasını sağlayacak yasal düzenleme 2004 yılı Nisan ayı sonuna kadar TBMM'ye sunulacak olup, sözkonusu düzenlemenin 2004 yılı Mayıs ayı sonuna kadar TBMM'den geçmesi beklenmektedir. Ayrıca, 2004 yılı Nisan ayından başlayarak, aylık bazda faiz dışı fazla gerçekleştirmelerine ilişkin ayrıntılar, bütçe dışı fonların toplulaştırılmış hesapları ile sosyal güvenlik kuruluşlarının hesaplarını aylık bazda ve KİT'lerin hesaplarını da üçer aylık bazda içerecek şekilde Hazine Müsteşarlığı'nın internet sayfasında yer alacaktır.

- **Kamu sektörü yönetişiminin** daha da iyileştirilmesi programın önemli bir amacıdır. Memurlar ve kamu yöneticileri için ahlaki görev ve uygulama esaslarının oluşturulmasına ilişkin yasal düzenleme TBMM'ye gönderilmiş olup, Haziran ayı sonuna kadar TBMM'den geçmesi beklenmektedir (bir yapısal kriter). Kamu kuruluşları arasındaki kapsamlı görüşmelerden sonra KİT'lerin denetim, kontrol ve hesap verebilirliğini içerecek şekilde yönetim stratejisinin temel öğelerine ilişkin raporu 2004 yılı Mayıs ayı sonuna kadar hazırlayacak bir komite kurulmuştur (yeni bir yapısal kriter). Komitenin bulguları, KİT yönetişiminin güçlendirilmesini teminen uygulamaya konulacak yasal düzenleme gündeminin oluşturulmasında kullanılacaktır.
- Kamu yönetiminde merkezi idarenin yetkilerinin bir kısmının yerel yönetimlere devredilmesi dahil kamu yönetimi kurallarını belirleyen, merkezi idare ile yerel yönetimlerin sorumluluklarını açıkça belirten ve Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile uyumlu, **Kamu Yönetimi Temel Kanunu'nun** (KYTK) kısa süre içinde TBMM'den geçmesi beklenmektedir. Merkezi idarenin yetkilerinin bir kısmının yerel yönetimlere devredilmesi sürecini kolaylaştırmak amacıyla, yerel yönetimlerle merkezi idare arasındaki mali ilişkileri inceleyecek bir çalışma grubu kurulmuştur. Ayrıca, Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ve Kamu Yönetimi Temel Kanunu ile tutarlı düzenleyici kurumlara ilişkin bir çerçeve kanun da hazırlanmaktadır.

Para Politikası

11. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) para politikası, yıllık yüzde 12'lik enflasyon hedefine odaklanmaya devam edecektir. Geçtiğimiz sene, tüm parasal hedefler tutturulmuş ve enflasyonu yüzde 20'lik hedefin çok altına, yüzde 18,5'e indirme başarısı gösterilmiştir. Enflasyondaki düşüşe ve bankaların zorunlu karşılıklarındaki artışa bağlı olarak artan reel para talebi doğrultusunda; yılın kalan dönemindeki para tabanı hedeflerinin yükseltilmesi teklif edilmektedir (Ek B). Hedefler yakından takip edilmeye devam edilecek ve para tabanına ilişkin talepte bir değişiklik olduğuna dair güçlü kanıtlar bulunduğu takdirde, ilave ayarlamalar önerilecektir. Türk Lirası'nın değer kazanması, enflasyon beklentilerindeki düşüş ve son aylarda hız kesen enflasyon; bu senenin yüzde 12 oranındaki hedefinin gerçekleştirilmesine ilişkin görünümün çok olumlu olduğuna işaret etmektedir. Enflasyonla mücadelede elde edilen başarının ve Türk Lirası'na artan güvenin göstergesi olarak; TBMM, Ocak ayı içerisinde, gelecek yıl tedavüle girecek yeni para birimine (TL'den altı sıfır atılmasına) ilişkin yasayı onaylamıştır.

12. Dalgalı döviz kuru rejimine bağlılığımız devam etmektedir. Ödemeler dengesindeki güçlü pozisyon ışığında, Ocak ayında günlük döviz alım ihalelerine yeniden başlanmış ve Mart ve Nisan aylarında alım miktarları yükseltilmiştir. Bu durum, uluslararası rezervlerimizin daha da artmasını sağlayacaktır. Döviz kurundaki aşırı oynaklığın giderilmesi amacıyla bir kaç durumda müdahale edilmiş olmasına rağmen, benzer ihtiyari müdahalelerin kesin bir şekilde sınırlı tutulmasına devam edilecektir.

13. Politikalarımızın başarısı sermaye girişlerini ve ters para ikamesini teşvik etmiş, bu durum da para politikası uygulamalarında daha fazla gayret gerektirmiştir. Söz konusu gelişmeler, rezervlerimizin artırılması yönünde değerlendirilmiştir. Ancak, rezerv artırımına bağlı olarak yapılan sterilizasyon, TCMB'nin 2003 yılında zarar etmesine yol açmıştır. 2004 yılında, Hazine Müsteşarlığı ve TCMB, sorumlu oldukları borç yönetimi ve para politikası konularında yakın eşgüdümü sürdürecektir. Etkin eşgüdümün önündeki engellerin kaldırılabilmesini teminen ilgili kanun, düzenleme ve usûller de gözden geçirilecektir.

Mali Sektör Reformu

14. Bankalar Kanunu kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmektedir. Nisan ayı sonuna kadar Bankalar Kanunu'nun gözden geçirmesi tamamlanarak, Kanun'un AB standartları doğrultusunda güçlendirilmesini sağlayacak değişiklik tasarıları hazırlanacaktır. Özellikle üzerinde durulacak konular (i) banka sahipliğine ilişkin uygunluk kriterlerini; (ii) yerinde denetimi; (iii) BDDK ve TMSF personelinin görevlerini yerine getirirken hukuki olarak korunmalarını ve (iv) BDDK ve TMSF arasındaki yetki ve sorumluluk paylaşımını kapsamaktadır. Bankalar Kanunu'nda yapılacak değişiklikleri içeren yeni taslak kanun, 2004 yılı Mayıs ayı ortasına kadar Bakanlar Kurulu'na ve TBMM yaz tatiline girmeden önce TBMM'ye sunulacaktır (yeni bir yapısal kriter). Söz konusu Kanun'un TBMM tarafından kabul edilmesi Sekizinci Gözden Geçirme sırasında yeni bir performans kriteri olarak belirlenecektir.

15. İmar Bankası olayına ilişkin olarak ilerleme kaydedilmektedir. Mudilere peşin ödemeler nakit olarak Ocak ayında yapılmış olup, kalan mevduat için daha önce duyurulmuş olan ödeme planı çerçevesinde gelecek 36 aylık dönemde geri ödeme yapılacak şekilde hesap cüzdanları verilmiştir. İmar Bankası olayına ilişkin inceleme ve değerlendirme çalışması, çalışma başkanının atanması ve iş tanımının onaylanması ile çok yakında başlayacak olup (Yedinci Gözden Geçirme için ön koşul), söz konusu çalışmanın bulguları 2004 yılı Ağustos ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanacaktır (yeni bir performans kriteri). TMSF, mudi ödemelerinin yükünün karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla İmar Bankası'nın eski sahiplerine ait şirketleri ve diğer varlıklarını devralmıştır.

16. Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın özelleştirmeye hazırlanmasına ilişkin strateji ve detaylı bir eylem planı üzerinde çalışılmaktadır. Söz konusu strateji, bankacılık sektöründe eşit rekabet şartları sağlayacak şekilde bu bankaların operasyonel etkinliğini artırmayı amaçlayacaktır. Eylem planına ilişkin takvim ile ana unsurlar 2004 yılı Haziran ayı ortasına kadar kamuoyuna açıklanacaktır (yeni bir yapısal kriter). Pamukbank'ın Halk Bankası ile entegre edileceği açıklanmıştır (ön koşul). Söz konusu entegrasyon, 2004 yılı Eylül ayı sonuna kadar tamamlanacaktır. Hazine Müsteşarlığı gerektiği takdirde entegrasyonu sağlamak için menkul kıymet ihracı yapacaktır. Vakıfbank'a ilişkin olarak yapılacak olan inceleme, 2003 yılı sonuna ilişkin denetimden geçmiş finansal tabloların baz alınacak olması sebebiyle ertelenmiştir. Söz konusu inceleme, 2004 yılı Haziran ayı sonuna kadar tamamlanacak ve bankadaki özel sektör payının nasıl artırılacağına belirlenmesinde kullanılacaktır.

17. TMSF'nin elindeki alacakların tahsilatını kolaylaştırmaya ve buna yönelik reformlara hız verilmektedir:

- Alacaklardan yapılacak tahsilatı kolaylaştırmak ve BDDK'nın denetime ilişkin sorumluluklarına daha fazla odaklanabilmesini sağlamak amacıyla düzenlenen **TMSF** ve **BDDK** kurullarının birbirinden ayrılması işlemi tamamlanmıştır. TMSF'nin yeni kurulu 2004 yılı Ocak ayı sonunda göreve başlamıştır.
- TMSF, devralınan bankaların varlık satışına ilişkin olarak 2003 yılı Aralık ayında gerçekleştirilen ilk ihaleyi, verilen en yüksek teklifin TMSF Kurulu tarafından belirlenen referans fiyatın altında kalması sebebiyle tamamlamamıştır. TMSF'nin yeni kurulu, **TMSF varlıklarının** satışına ilişkin stratejiyi tekrar değerlendirmektedir. TMSF Kurulu (i) eski banka sahiplerinden hak ve alacakları dahil müdahale edilen bankaların varlıkları ile (ii) İmar Bankası'nın eski sahiplerinden devralınanlar dahil elindeki hisse ve şirketleri; çözüme kavuşturmak için gözden geçirilmiş stratejilerini 2004 yılı Nisan ayı sonuna kadar açıklayacaktır (yeni bir yapısal kriter). İlk varlık satış ihalesi 2004 yılı Temmuz ayı sonuna kadar tamamlanacaktır.
- **TMSF'nin elindeki varlıklar** (tahsili gecikmiş alacaklar), bu varlıkların satışından beklenebilecek tahsilat oranının daha gerçekçi olarak belirlenebilmesini kolaylaştırmak amacıyla yeniden değerlendirilecektir. TMSF, bu amaçla, devralınan her bir bankanın TMSF'ye geçen varlıklarının müdahale zamanındaki değerini, 2004 yılı Haziran ayı sonu itibariyle piyasa faiz oranları üzerinden tahakkuk ettirilmiş faiz tutarını, tahmini piyasa değerlerini (veya tahsilat oranlarını) ve TMSF'nin bankaların yeniden yapılandırma veya tasfiyelerine ilişkin olarak yüklediği maliyetleri 2004 yılı Haziran ayı sonuna kadar açıklayacaktır.
- Hazine Müsteşarlığı, **TMSF'nin tüm yükümlülüklerini** karşılayacak şekilde devlet iç borçlanma senedi ihraç etmiştir. 2003 yılı Aralık ayı sonu itibariyle, TMSF'nin yükümlülükleri, 13,6 milyar ABD Doları tahakkuk etmiş faiz olmak üzere, toplam 36,2 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Varlıkların ve ileride tahsil edilmesi beklenen tutarların yeniden değerlemeye tabi tutulmasından sonra, TMSF ve Hazine Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı'nın TMSF'den alacaklarının çözüme kavuşturulması konusunda, 2004 yılı Aralık ayı sonuna kadar mutabakat sağlayacaktır.

18. Bankacılık reformunun diğer önemli alanlarında da ilerleme kaydedilmektedir:

- Daha önceden duyurulduğu gibi, Avrupa Birliği uygulamaları doğrultusunda, **genel mevduat güvencesinin** 5 Temmuz 2004 itibariyle sınırlı mevduat güvencesi sistemine dönüştürülmesi planlanmaktadır. Yeni uygulamaya hazırlık amacıyla, BDDK bankacılık sistemine ilişkin kapsamlı bir değerlendirmesini 2004 yılı Nisan ayı sonuna kadar Hükümet'e sunacak (yeni bir yapısal kriter) ve aynı zamanda söz konusu sunumun bir özetini yayımlayacaktır. Buna paralel olarak, Merkez Bankası da

genel mevduat güvencesinin kaldırılmasının ödemeler sistemi üzerindeki etkisini değerlendirecektir.

- **Banka-dışı mali kuruluşların** düzenleme ve denetim sorumluluğunun 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Hazine Müsteşarlığı'ndan BDDK'ya devredilmesini sağlayacak yasal düzenleme TBMM'ye yaz tatiline girmeden önce sunulacaktır.
- **İcra ve İflas Kanunu**'na ilişkin olarak TBMM'de kabul edilen son yasal değişikliğin ardından ilgili yönetmeliklerin kısa bir süre içerisinde uygulamaya konması beklenmektedir (2003 yılı Aralık ayına ilişkin bir yapısal kriter).

Özel Sektördeki Gelişmeler

19. Özelleştirme hız kazanmaktadır. Aralık ayında TBMM tarafından kabul edilen yeni Petrol Piyasası Kanunu'nun olumlu etkisi ile yakın zamanda başarı ile gerçekleştirilen TÜPRAŞ ihalesi, 2004 yılı için iyi bir başlangıç teşkil etmiştir. TÜPRAŞ'ın yüzde 66 oranındaki hissesinin, ihaleyi 1,3 milyar ABD Doları bedelle kazanan teklif sahibine satışı Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından Şubat ayında onaylanmış olup, satışın Nisan ayı ortasına kadar tamamlanması beklenmektedir. TEKEL alkollü içkiler biriminin 300 milyon ABD Doları bedelle satışı Şubat ayında tamamlanmıştır.

20. Özelleştirme alanındaki uygulamalarda daha da ivme kazanılması yönünde kararlılık gösterilmekte olup, yılın geri kalanı için kapsamlı bir özelleştirme stratejisi kamuoyuna açıklanmıştır. Türk Telekom'un özelleştirme planının 2003 yılı Kasım ayında Bakanlar Kurulu tarafından kabulünün ardından, 2004 yılı Mayıs ayı sonuna kadar şirket hisselerinin yüzde 51'inin blok olarak satılması ile ilerleme kaydedilmesi beklenmektedir. TEKEL sigara biriminin satışına ilişkin yeni bir stratejinin 2004 yılı Nisan ayı sonuna kadar açıklanması planlanmakta olup, PETKİM'e ilişkin potansiyel yatırımcılarla kısa zaman içinde tekrar görüşülecektir. Ayrıca bu yıl içinde Türkiye Şeker Fabrikaları'nın, Türk Hava Yolları'nın en fazla yüzde 15 oranındaki hissesinin ve Milli Piyango İdaresi'nin özelleştirmeleri ile ilerleme kaydedilmesi planlanmaktadır. Enerji dağıtım şirketlerinin özelleştirmesine ilişkin ihalelerin 2005 yılı Mart ayına kadar başlamasını öngören elektrik piyasası reformu ve özelleştirme stratejisi kabul edilmiştir. Özelleştirme sürecinin hızlandırılmasını teminen Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda değişiklik yapılacak olup, söz konusu değişiklikler danışmanların tutulmasında daha fazla esnekliğe ve başarı primi verilmesi ile aracı yüklenimi anlaşmaları (underwriting) yapılmasına imkan vermektedir. 2004 yılında özelleştirmeden elde edilecek nakit gelir tutarının 3 milyar ABD Dolarına ulaşması beklenmektedir (Bakınız Ek J).

21. Doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmek amacıyla Yatırım Danışma Konseyi'nin açılış toplantısı 15 Mart 2004 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu üst düzey toplantı, önde gelen bazı çokuluslu şirketlerin yönetim kurulu başkanlarının katılımını sağlamış ve söz konusu toplantı esnasında Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırımın çekilmesine katkıda bulunacak birçok öneri geliştirilmiştir. Bu öneriler dikkatlice ele

alınmakta olup, bir sonraki Yatırım Danışma Konseyi Toplantısı'nda somut sonuçlar sunulmasını teminen bir eylem planı hazırlanacaktır.

En iyi dileklerimizle,

/imza/
Ali Babacan
Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı

/imza/
Süreyya Serdengeçti
TCMB Başkanı